

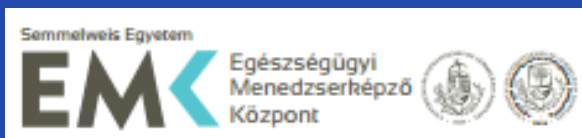
47. Betegbiztonsági Fórum

ÉLES-HEGYES ESZKÖZÖK OKOZTA SÉRÜLÉSEK OKAI ÉS KIVÉDÉSÜK LEHETŐSÉGEI

NEMZETKÖZI KÖRKÉP

Sinka Lászlóné Adamik Erika, Pitás Eszter
2018. november 29.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

MIKOR BESZÉLÜNK ÉLES-HEGYES ESZKÖZ OKOZTA SÉRÜLÉSRŐL?

Tű vagy egyéb hegyes, éles tárgy okozta sérülés, melyet a hegyes, éles eszköz okozott a bőr karcolásának, kilyukasztásának, átszúrásának következtében.

A sérülés következtében vérrel, vagy testnedvvel való érintkezés lehetősége fennáll.

Forrás: Neves adatlap

(Tűszúrás, éles eszköz okozta sérülések jelentési lapja)

LEGGYAKORIBB OKOK LISTÁJA

- Kapkodás, hirtelen mozdulatok
- Szabályozáshoz kapcsolódó problémák
- Képzés hiánya, gyakorlatlanság
- Biztonsági eszközökhöz kapcsolódó problémák
- Egyéni védőeszközök hiánya
- Hulladékgyűjtéshez kapcsolódó problémák

**Mit tehetünk a megelőzés
érdekében a szakirodalom szerint?**

KAPKODÁS ÉS HIRTELEN MOZDULATOK

- Beteg tájékoztatása
  - mi fog történni
  - mit csináljon
  - mit ne csináljon
- Munkatárs figyelmeztetése és eszközre irányuló figyelem az eszköz átadásakor

KAPKODÁS ÉS HIRTELEN MOZDULATOK

Műtét során:

- Kézből-kézbe átadás kerülése
  - tálca
  - semleges zóna
  - steril habszivacs használat
- Használt eszközök elhelyezésének szabályozása

(Al Maqballi, 2014; Childs, 2013; MacCannell et al., 2010; Tso & Athreya, 2013; Weber & Rutala, 2016)

SZABÁLYOZÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ PROBLÉMÁK

Ismerethiány esetén:

- Szabályok ismertetése, rendszeres képzés

Szabályok be nem tartása esetén

- Érintett munkatársak bevonásával alkalmazható szabályok alkotása
- Feltételek biztosítása a szabályok betarthatóságára
- Szabályok gyakorlati alkalmazásának ellenőrzése

(American Academy of Pediatrics Committee on Infectious Diseases [AAPCID], 2007; Davenport & Myers, 2009; "Éles, vagy hegyes...", 2016; MacCannell et al., 2010; Surján et al., 2016)

Kit és mikor oktassunk?

- Munkáltatónak kell a munkavállalót képzésben részesítenie
(51/2013. EMMI rendelet)
- Munkába állás előtt, majd évente újra
- Soron kívül:
  - Új kockázatok megjelenésekor
  - Sérülés bekövetkezése (elszenvedőt – de okozót se felejtjük)
  - Tanulók, gyakorlatra érkezők

KÉPZÉS HIÁNYA, GYAKORLATLANSÁG

Mire terjedjen ki a képzés?

- Éles-hegyes eszközök alkalmazásának veszélye, következmény (Hepatitis), kockázatok értékelése
- Általános szabályok (pl. törés, hajlítás, megfogás, elkapás, eltávolítás)
- Védőkupak visszahelyezésének kerülése!
  - Ha muszáj – egykezes visszakupakolás, csipesz, fogó alkalmazása
- Biztonságos, rutinos eszközhasználat – *kezdők*
- Új mechanizmusú/biztonsági eszközök használata – *kezdők és tapasztaltak*

- Érvényes intézményi eljárásrendek
- Ártalmatlanítás, hulladékgyűjtés helyi szabályai
- Bekövetkező balesetet követő teendők helyi rendje (plakát)

(Kurcz & Zemanovics, 2014; Weese & Jack, 2008; Alghamdi & Alkhodair, 2011; Tso & Athreya, 2013; Balogh et al., 2009; "Éles, vagy hegyes...", 2016; Nagy & Fráter, 2014; De Carli et al., 2014; Mischke et al., 2014; Rothe, Schlaich & Thompson, 2013; Hambridge, Nichols & Endacott, 2016)

BIZTONSÁGI ESZKÖZÖKHÖZ KAPCSOLÓDÓ PROBLÉMÁK

- A biztonsági eszközök csak akkor védenek a sérülés kialakulásától, ha használatuk megfelelő!
  - *3300 sérülést vizsgálva: 23%-nál elmulasztották bekapcsolni a biztonsági funkciót, a sérülések 41% -a pedig azelőtt következett be, mielőtt a biztonsági alkatrész aktiválásra került volna*
- Az eszközök kiválasztáskor vonjuk be az érintetteket!
- Mérjük fel a szükségleteket!
- Oktassuk az új eszközök helyes alkalmazásának módját!
- Értékeljük az újonnan bevezetett eszközök gyakorlatban történő használatát – ha nem megfelelő, vizsgáljuk meg miért!

(Alghamdi, K.,M. & Alkhodair, R.,A., 2011; De Carli, G., Abiteboul, D. & Puro, V., 2014; Lavoie et al., 2014; Goniewicz et al., 2012; Higginson & Parry, 2013; Mischke et al., 2014; Tamás et al., 2013; Vaid, Langan & Maude, 2013; MacCannell, T., Laramie, A.,K., Gomaa, A. & Perz, J.,F., 2010)

EGYÉNI VÉDŐESZKÖZÖK HIÁNYA

- Az egyéni védőeszközök is csak akkor védenek a sérülés kialakulásától, ha megfelelően használják is azokat!
- Például:
  - gumikesztyű
    - Megfelelő méret fontossága
    - Mikrosérülések miatt műtét esetén legalább 90 percenként javasolt cserélni
    - Dupla kesztyű alkalmazása (eltérő színű) fokozott kockázat esetén (tapintás)
  - zárt lábbeli
    - Védjen a lehulló éles-hegyes eszközök okozta sérüléstől
- Az eszközök kiválasztáskor vonjuk be az érintetteket!
- Mérjük fel a szükségleteket!
- Oktassuk a védőeszközök helyes alkalmazásának módját!
- Értékeljük az újonnan bevezetett eszközök gyakorlatban történő használatát – ha nem megfelelő, vizsgáljuk meg miért!

HULLADÉKKEZELÉS

- Egyértelmű helyi eljárásrend szükséges a gyűjtés módjára
- Ajánlás: merevfalú tárolóba – amit nem tud átszűrni eszköz - gyűjtsük az éles-hegyes eszközöket, használat után lehetőség szerint azonnal
- Gyűjtőedényt ne töltsük tovább, mint 3/4-ig, különben szállítása, eltávolítása veszélyessé válik!
- Gyűjtőedénybe helyezést követően abból kivenni semmit ne próbáljunk!
- Eszközök kommunális hulladék közé kerülésének okait vizsgáljuk ki!

(Goniewicz et al., 2012; Kurcz & Zemanovics, 2014; Surján et al., 2016; Weber & Rutala, 2016 ; Weese & Jack, 2008)

**Mit tehetünk a
bekövetkezett balesetek
következményeinek csökkentése
érdekében a szakirodalom szerint?**

ELSŐSEGÉLY, SEBELLÁTÁS MÓDJA HAZÁNKBAN

- Epidemiológiai Információs Hetilap:
  - „Ha ép bőrt ér a szennyeződés, szappanos vízzel le kell mosni.
  - A sérült bőrt hagyjuk vérezni, közben bő folyóvízzel és folyékony szappannal mossuk le. A látszólag ép nyálkahártyát bő folyóvízzel le kell öblíteni.
  - Préselés kerülendő, a sérülés kimetszése szigorúan tilos.
  - Azonnali sebfertőtlenítést, sebellátást kell végezni.”

ELSŐSEGÉLY, SEBELLÁTÁS MÓDJA MÁS ORSZÁGOKBAN

- British Medical Journal (2015):
  - óvatosan forszírozni kell a vérzést a sérülés helyén
  - a sérülés helyén ne használjon senki antiszeptikus szereket, csak fedjék le a sebet a tisztítás után vízhatlan kötéssel
- USA-beli publikáció:
  - nincs kimutatva, hogy az antiszeptikus szerek (pl. chlorhexidine) alkalmazása csökkenti a hepatitis B vírus átvitelének kockázatát. Ugyanakkor kontraindikációja sincs ezen szerek használatának, mindaddig, míg nem kerülnek bele a sebbe.
  - nem tanácsolják a seb körüli terület nyomkodását a vérzés fokozása céljából
- Külön figyelmet érdemel: védőoltás, ellenanyagszint

(Riddell et al., 2015) (Weber & Rutala, 2016) (Vaid et al., 2013)

OKULJUNK A HIBÁKBÓL!

- Biztosítsunk olyan szervezeti légkört, alakítsunk ki olyan szervezeti kultúrát, hogy a dolgozó merjen beszélni sérüléseiről, merje elmondani azok körülményeit, és vonjuk le együtt a tanulságokat.
- Végezzünk oki kutatást, azaz a intézményi balesetek okait vizsgáljuk ki
  - Súlyos egyéni esetek azonnali kivizsgálása
  - Időszerűen gyűjtött, aggregált adatok vizsgálata

(Balogh et al., 2009; Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség [EU-OSHA], 2008; 1993. évi XCIII. törvény, 2018; Charron, 2012; "Éles, vagy hegyes...", 2016; Jagger et al., 2008; Nagy & Fráter, 2014; Riddell et al., 2015; Surján et al., 2016; Thomas-Copeland, 2009)

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

